

JOHN GRISHAM

Ak má jeho rodina prežiť, musí skórovať

SMEČ

IKAR

JOHN
GRISHAM

SMEČ

Preklad Henrich Chládek

IKAR

John Grisham
SOOLEY

Copyright © 2021 by Belfry Holdings, Inc.

All rights reserved.

Translation © 2022 by Henrich Chládek

Jacket design © 2022 by Emil Křížka

Slovak edition © 2022 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8297-1

Na pamiatku
MICHAELA RUDELLA
(1943 - 2021)
nielen najlepšieho právnika,
akého som kedy poznal,
ale aj dokonalého džentlmena
a verného priateľa

PRVÁ ČASŤ

1
V APRÍLI, KEĎ SAMUELA SOOLEYMONA POZVALI na skúšku do výberu národného tímu, mal iba sedemnásť rokov, výšku stoosemdesiatosem centimetrov a považovali ho za sľubného rozohrávača, ktorý je povestný svojou rýchlosťou, skvelým vertikálnym výskokom, ako aj nevyspytateľnou rozohrávkou a priemernou strelbou.

V júli, keď národný tím odletel z Juby, hlavného mesta Južného Sudánu, na turnaj do Ameriky, bol vysoký stodeväťdesiattri centimetrov, rovnako rýchly a ešte nevyspytateľnejší pri ovládaní lopty a nepresnejší v streľbe z oblúka. To, že rastie, si takmer nevšímal, čo pre tínedžera nie je nič neobvyklé, ale uvedomoval si, že obnosené basketbalové tenisky sú mu tesnejšie a jediné nohavice má zrazu o niečo vyššie nad členkami.

V apríli, keď mu prišlo pozvanie do národného tímu, to však jeho susedia spontánne s nadšením oslavovali. Žil v Lotte, odľahlej dedine na okraji tridsaťtisícového mesta Rumbek. V Lotte strávil celý život a venoval sa viac-menej len basketbalu a futbalu. Jeho matka Beatrice bola ženou v domácnosti, s nízkym vzdelaním ako všetky ženy v dedine. Otec Ayak učil pod holým nebom v dvojizbovej chatrči, ktorú pred desiatkami rokov postavili misionári. Keď Samuel nedribloval s basketbalovou loptou o zem na prašných ihriskách po celej dedine, staral sa so svojimi mladšími súrodencami o rodinnú záhradu a popri ceste predával zeleninu.

V súčasnosti bol život na dedine uspokojivý a pomerne stabilný. V krajine už druhý rok zúrila ďalšia brutálna občianska vojna, ktorej koniec bol v nedohľadne a každodenný život síce ohrozovalo nebezpečenstvo, no ľuďom sa prekvapujúco darilo prežívať zo dňa na deň a dúfať v lepšiu zajtrajšok. Deti žili na ulici, večne búchali loptou o zem alebo do nej kopali, pretože hra im ponúkala víťané rozptýlenie.

Od trinástich rokov bol Samuel najlepším basketbalistom v dedine. Jeho snom, ako každého iného dieťaťa, bolo zahrať si univerzitný basketbal v Amerike a, samozrejme, dostať sa do NBA. V NBA hralo aj niekoľko juhosudánskych hráčov a doma ich považovali za bohov.

Keď sa v dedine rozšírila správa, že ho pozvali do národného výberu, začali sa pred ich chatrčou so slamenou strechou zhromažďovať susedia. Všetci chceli osláviť Samuelovu úžasnú novinu. Dámy priniesli džbány so škoricovým čajom okoreným zázvorom a krčahy tamarindovej šťavy. Ďalšie pripravili misy sušienok s cukrovou polevou a arašidovými makrónkami. V poslednom čase to bol najvýznamnejší okamih v dejinách dediny, a tak susedia Samuela objímali a obdivovali. Malé deti sa ho chceli aspoň dotknúť a ubezpečiť sa, že sú v prítomnosti nového národného hrdinu.

Samuel si tieto chvíle vychutnával, ale súčasne sa snažil všetkých upozorniť, že ho síce pozvali do výberu, no iba na skúšku. Vytvorí tím do 18 rokov bude ťažké, pretože hlavne v Jube hralo veľa talentovaných hráčov, jednotlivé ligy boli dobre organizované a zápasy sa odohrávali na vydláždenej alebo dokonca drevenej podlahe. V Lotte, podobne ako v iných odľahlých dedinách, sa organizované zápasy hrali často pod holým nebom na betóne alebo na obyčajnej zemi. Samuel vysvetľoval, že na turnaj do Ameriky vyberú

iba desať hráčov a tam sa k nim pripojí ďalších päť, ktorí tiež pochádzajú z Južného Sudánu. Keď budú všetci spolu, tím bude hrať na reprezentačných turnajoch v mestách ako Orlando a Las Vegas, na ktorých sa zúčastnia stovky skautov z univerzít. Možno niekoľkí aj z NBA.

Zmienka o zápasoch v Amerike vyvolala ešte väčšie vzrušenie, takže Samuelove upozornenia všetci odignorovali. Nikto ho nepočúval. Videli ho vyrastať na dedinských ihriskách a vedeli, že je dosť šikovný, aby hral za akýkoľvek tím a tak splnil aj ich sny. Oslava trvala dlho do noci, a keď ju Beatrice definitívne ukončila, Samuel sa neochotne odobral do postele. Spánok však neprichádzal. Asi hodinu sedel na lôžku v maličknej spálni, o ktorú sa delil s dvoma mladšími bratmi Cholom a Jamesom, a vzrušene si s nimi šepkal. Nad lôžkami mali nalepený veľký plagát Niollu, najväčšieho zo všetkých juhosudánskych hráčov, ktorý sa na ňom vznášal vo výskoku vysoko nad spodným okrajom, smečujúc loptu do koša v drese Boston Celtics, a Samuel často fantazíroval, že je hráčom tohto klubu.

Nasledujúci deň vstal zavčas rána a pozbieral vajcia poznášané rodinným krdľom sliepok, čo bola jeho prvá povinnosť dňa. Chvatne sa naraňajkoval a odišiel s batohom a basketbalovou loptou do školy. James a Chol ho nasledovali na neďaleké ihrisko, kde asi hodinu hádzal loptu, ktorú chytali a vracali mu späť. Pridali sa k nim aj ďalší chlapi a ospalým ránom sa ozýval známy buchot odrážajúcich sa a skákajúcich lôpt aj priateľského žartovného doberania.

Síce neochotne, ale o ôsmej museli hru skončiť, pretože Samuel sa s bratmi vybral na vyučovanie. Bol v poslednom ročníku strednej školy a o mesiac bude maturovať. Považoval sa za šťastlivca. Strednú školu zvykla dokončiť

menej ako polovica jeho rovesníkov – len samých chlapcov – a iba zlomok z nich sníval o univerzite. Dievčatá do školy vôbec nechodili.

Keď Samuel cestou do školy dribloval s loptou, v duchu sa utiekal k vzdialeným univerzitám.

2 O DVA TÝŽDNE V PIATOK SKORO RÁNO SA CELÁ rodina vydala na dlhú cestu na autobusovú stanicu v Rumbeku. Hľadeli za Samuelom, ako odchádza do Juby, kde strávi predĺžený víkend medzi ťažkými konkurentmi. Mávali mu, pričom mama a sestra plakali. Samuel sa mal vrátiť nasledujúci pondelok.

Autobus meškal s odchodom asi hodinu, čo bolo na pomery v Južnom Sudáne celkom prijateľné. Kvôli zlým cestám a preplneným autobusom bol cestovný poriadok pohyblivý. Autobus často vynechával a havárie boli na dennom poriadku. Rovnako nebolo nič nezvyčajné, keď sa autobus cestou pokazil a cestujúci museli zísť do najbližšej dediny pešo.

Samuel sedel na preplnenej lavici v prednej časti vozidla, vtlačení medzi dvoch mužov, ktorí tvrdili, že už cestujú tri hodiny. Mali namierené do Juby, aby si tam údajne našli prácu alebo čosi podobné. Samuel si tým nebol celkom istý, pretože rozprávali lámanou angličtinou, ktorú miešali s kmeňovým jazykom nuer. Samuel patril k najväčšej etnickej skupine Dinkov v krajine, ktorá mala svoj materinský jazyk. A angličtinu ako druhý. Matka ovládala štyri jazyky.

Oproti cez úzku uličku sedela žena s tromi deťmi, všetky ticho čupeli vedľa nej s vyplašenými očami. Samuel ich

oslovil po anglicky, ale nereagovali. Matka povedala niečo najstaršiemu dieťaťu, no Samuel ničomu nerozumel.

Autobus nemal klimatizáciu, a tak cez otvorené okná prúdil dnu prach zo štrkovej cesty a usádzal sa na všetkom – na oblečení, na taškách, na laviciach, na podlahe. Po hrboľatej hlavnej ceste do Juby cestujúcich natriasalo a hádzalo nimi, autobus občas zastal, aby nabral stopára či vysadil pasažiera.

Keď vysvitlo, že Samuel je basketbalista, ktorý má možno namierené odohrať reprezentačné zápasy v Amerike, stal sa stredobodom pozornosti. Basketbal bol novou pýchou Južného Sudánu, jasným príslubom, ktorý ľuďom niekedy umožňoval zabudnúť na násilnú históriu etnických konfliktov. Sudánski hráči boli spravidla štíhli, vysokí a vrhali sa do hry s dravosťou, ktorá amerických trénerov veľmi prekvapovala.

Zhovárali sa teda o basketbale a Samuel im o ňom vykladal zdĺhavo a zoširoka. Stáli v každej dedine, kde priberali nových cestujúcich. Cieľom bolo naplniť kapacitu autobusu a vodič onedlho mladším mužom vrátane Samuela prikázal, aby počas jazdy vyliezli na strechu a dohliadali, nech z nej nespadne nijaká taška ani škatuľa. Keď sa blížili k Jube, štrk sa zmenil na asfalt a neprestajné prudké nadsrkovanie autobusu sa zmiernilo. Pasažieri stíchli, keď míňali kilometrové chudobné štvrte biednych chatrčí a následne bloky kvalitnejších domov. Po šiestich hodinách, odkedy Samuel opustil Lottu, vystúpil na hlavnej stanici v Jube, kde sa hemžili húfy prichádzajúcich a odchádzajúcich ľudí. Opýtal sa na cestu k univerzite a ďalšiu hodinu kráčal pešo.

V Jube už raz bol, a napriek tomu ho znova ohúrili moderné stavby, dláždené ulice, rušná premávka, vysoké budovy, energickí a elegantne oblečení ľudia. Ak sa mu nepodarí dostať do tímu, plánoval pokračovať v štúdiu

v hlavnom meste. Ak to bude vôbec možné, chcel by tu žiť a venovať sa nejakému povolaniu.

Našiel univerzitný kampus, potom aj telocvičňu a nerózne vošiel dovnútra. Bola nová, priestranná, s tromi ihriskami štandardných rozmerov a niekoľkými skladacími tribúnami. V krajine nefungovali medziuniverzitné športové podujatia ani vysokoškolské kluby s pravidelným rozpisom zápasov, vlastnými logami či fanúšikovia, ktorí by ich vo vytržení povzbudzovali. Univerzitná telocvičňa sa využívala na všemožné interiérové druhy športov, ako aj na rôzne zhromaždenia a mítingy.

Na opačnom konci zbadal muža s podložkou na písanie a pišťalkou okolo krku, ktorý sledoval cvičný zápas štyroch proti štyrom. Samuel obišiel ihrisko a pristúpil k nemu.

Ecko Lam mal štyridsať rokov a prvých päť strávil v južnej časti Sudánu. Jeho rodina len o vlások unikla útoku povstalcov na dedinu, v ktorej žili, a utiekla do Kene. Nakoniec sa usadili v Ohio a prispôbili sa americkému životnému štýlu. Basketbal objavil ako tínedžer a štyri roky hrával za Kentskú univerzitu. Oženil sa s Američankou sudánskeho pôvodu a kráčaľ za svojím snom trénovať na úrovni prvej divízie. Menil jednu prácu za druhou, až sa dostal na pozíciu asistenta trénera na Texaskej technologickej univerzite, a napokon ho najala nezisková organizácia na vyhľadávanie talentov v Afrike. Dva roky predtým ho požiadali, aby v Južnom Sudáne pomohol založiť jednotlivé ligy a aby viedol letné all stars tímy. Svoju prácu miloval a neustále ho poháňalo presvedčenie, že basketbal môže zmeniť životy juhosudánskych hráčov, mužov i žien. Zobrať vlastný tím do 18 rokov na reprezentačné zápasy do USA bolo nesporne najlepšou súčasťou jeho práce.

Samuela osobne nikdy hrať nevidel, ale pozrel si zo pár nahrávok s ním. Jeden tréner z Južného Sudánu mu ho nadšene odporúčal s vysvetlením, že Samuel má najrýchlejšie ruky a nohy, aké kedy videl, nehovoriac o ohromujúcom vertikálnom výskoku. Jeho matka Beatrice má výšku stoosemdesiatti centimetrov a v skautskej správe sa písalo, že Samuel ešte stále rastie. So stoosemdesiatimi ôsmimi centimetrami bol najnižším z pozvaných hráčov.

Na videu, nasnímanom mobilným telefónom, dominoval Samuel v obrane, ale s loptou sa trápil. Keďže žil na dedine, mal obmedzené možnosti aj skúsenosti a Ecko tušil, že v súboji s mestskými chlapcami bude mať ťažkosti.

Do výberu pozvali na prípravné zápasy dvadsať hráčov z celej krajiny, ktorí poobede nabehli do telocvične. Ecko si všimol, ako Samuel kráča po okraji ihriska; očividne sa správal ako vidiecke dieťa zastrašené okolím. Chlapec nakoniec k nemu podišiel a placho sa spýtal: „Prepáčte, ste tréner Lam?“

Ecko sa zoširoka usmial a odpovedal: „Áno, a vy musíte byť pán Sooleymon.“

„Áno, pane,“ prikývol a napochytro mu podával ruku.

Rázne si nimi potriasli a navzájom sa dotkli plecami, čo bol bežný sudánsky pozdrav. „Rád ťa spoznávam,“ riekol Ecko. „Akú si mal cestu?“

Samuel pokrčil plecami a poznamenal: „Dobrá. Ak má človek rád autobus.“

„Ja veru nie. Už si niekedy letel lietadlom?“

„Nie, pane,“ odvetil bez najmenších rozpakov.

Ecko si bol takmer istý, že z dvadsiatich pozvaných chlapcov ani jeden nikdy nevidel interiér lietadla. „Ak sa dostaneš do môjho tímu, poletíme cez polovicu sveta. Čo na to povieš?“

Samuel sa neprestával usmievať. „Úžasné!“

„Bude to skvelé, synak. Tamto je šatňa. Poponáhľaj sa prezliecť, rozcvič sa a začni hádzať.“

Samuel vošiel do dlhej miestnosti lemovanej malými drôtenými klietkami. Vybral si jednu prázdnu a rýchlo sa prezliekol do trenírok, trička a obnosených tenisiek. O päť minút bol nazad na ihrisku. Ecko mu hodil loptu, ukázal na prázdny kôš na druhom konci telocvične a pokynul mu: „Rozcvič sa a zahrej, potom môžeš cvičiť strelbu z oblúka.“

„Áno, pane.“ Oddribloval s loptou preč, použijúc iba pravú ruku, znechutene urobil krátku sériu strečingových cvikov, aby si trocha ponaťahoval svaly, a napokon začal hádzať. Ecko sa pousmial nad tým, že ďalší sedemnásťročný chlapec sa tvári znudene, keď sa má dôkladne venovať rozcvičke.

Sledoval cvičnú hru, a pritom pozoroval každý Samuelov pohyb. Na strelbe bude treba popracovať. Pozitívne je, že loptu hádže zhora v pôsobivom plynulom výskoku. Ruku však naťahuje nízko, na úrovni čela a pravý lakeť mu uteká. Na chlapca bez profesionálneho tréningu to nie je nič nezvyčajné.

Prvých desať striel minul. Nervy, pomyslel si Ecko.

Do neskorého popoludnia dorazilo všetkých dvadsať hráčov. Ecko ich zhromaždil v kúte pri diváckych tribúnach a požiadal ich, aby každý vstal, predstavil sa a povedal, odkiaľ pochádza. Polovica bola z Juby. Dvaja z Malakalu, vojnou zničeného mesta, vzdialeného od Juby tristo kilometrov. Niekoľko ďalších prišlo z vidieka, z buša.

Ďalšia Eckova agenda bola najproblematickejšia. Prehovoril: „Všetci pochádzame z Južného Sudánu. Našu krajinu zmietajú vnútorné občianske spory, kde vojenski velitelia bojujú o moc a ľudia trpia. Náš tím však bude jednotný. Krajina vás bude pozorne sledovať. Stanete sa

jej novými hrdinami. Najrýchlejší spôsob, ako vypadnúť z tohto družstva, nie je nedostatok talentu alebo úsilia, ale akýkoľvek prejav etnickej rivality. Rozumiete?“

Všetci súhlasne prikývli. Ecko Lam bol v ich kruhoch legendou a zúfalo ho chceli zaujať. Iba on a jedine on držal kľúč od cesty do Ameriky. Závideli mu jeho pokoj, dokonalú angličtinu, a najmä najnovší model tenisiek Air Jordans na nohách.

Vzal do ruky dres a pokračoval: „Budeme mať oblečený takýto dres.“ Zdvihol ho. „Ako vidíte, je obyčajný, jednoduchý, obojstranný, aký môžete vidieť aj na hodinách telocvičku tu v Jube. Sivý, bez krikľavých farieb, bez efektného loga. Nosíme ho preto, aby sme si sústavne pripomínali, odkiaľ pochádzame, a pamätali na skromné korene. Bol by som rád, keby som mohol dať tento dres všetkým dvadsiatim, ale nejde to. Do tímu sa dostane iba polovica z vás a vôbec ma neteší, že tej druhej budem musieť oznámiť zlú správu. Potrebujeme desať hráčov, ku ktorým sa pridá ďalších päť Juhosudáncov, ktorí momentálne žijú v USA. Podobný výber robí v Chicagu aj môj asistent Frankie Moka. S hráčmi, ktorých vyberie, sa stretne v Orlande na niekoľkodňovom sústredení pred začiatkom turnaja. Spolu bude hrať šesťnásť tímov, štyri z USA, ďalšie z Brazílie, Veľkej Británie, zo Španielska, z Chorvátska, zo Senegal, z Talianska a Ruska. Nemôžem ich vymenovať všetky. V Orlande odohrá zápasy osem tímov, a to každý s každým. Zvyšných osem si zmeria sily na podobnom turnaji v Las Vegas. Najlepšie štyri tímy z každého turnaja sa stretnú v St. Louis na celonárodnom finále. Nejaké otázky?“

Chlapci mlčali. Hanbili sa pýtať, lebo nikto nechcel pôsobiť nedočkavým dojmom.

„Len pre vašu informáciu, tento turnaj sponzorujú veľké športové spoločnosti. Poznáte ich aj vy a sú veľmi štedré.“

Časť peňazí pochádza od Nadácie Manuta Bola a časť venovali ďalší hráči z NBA, ktorí pochádzajú z našej krajiny. Keď budeme v Amerike, napíšeme poďakovanie a urobíme pre nich niekoľko fotografií. Existuje aj šanca, že sa stretne s Niollom, ale nechcem vám dopredu nič sľubovať.“

Chlapci boli nadmieru ohromení, aby reagovali.

Lam ich rozdelil do štyroch družstiev, priradil na pozície, určil, kto bude s kým hrať, varoval ich pred nadmerným faulovaním a odštartoval prvé dva cvičné zápasy. Bez zasahovania rozhodcov sa hra vyznačovala fyzickými výkonmi a Ecko s ňou bol spokojný. Odpískal niekoľko hrubých faulov, ale väčšinou ich nechal bez povšimnutia. Po dvadsiatich minútach nepretržitej hry dal chlapcom prestávku a ponúkol im vodu. Kým sedeli rozvalení na laviciach, kvapkal z nich pot a lapali po dychu, prechádzal sa popred nich s písacou podložkou a hodnotil: „Dobrá práca, chlapi. Vidím, že robíte, čo je vo vašich silách. Očakávam, že takto budete pokračovať aj ďalej, pretože sme Juhosudánci a hráme so srdcom. Nikto sa neulieva, nikto sa nefláka, nikto nerobí na ihrisku chyby. Asi o hodinu sa pešo presunieme za roh do blízkeho internátu, kde budete bývať. Dáme si večeru, pozrieme nejaký film a pôjdeme spať. Doprajte si poriadny spánok, pretože zajtra nás čaká dlhý deň.“

3 V SOBOTU RÁNO ICH ECKO ZNOVA ODVIEDOL DO telocvične, ktorej polovicu teraz obsadila mestská mládežnícka liga. Prvú polhodinu vládol všade zmätok, pretože Ecko sa hádal s amatérskym rozhodcom, ktorý to tam mal na starosti, a vyhrážal sa mu, že zavolá niekomu vplyvnému. Napokon sa rozpačito dohodli na dočasnom prímerí

a družstvo do 18 rokov obsadilo dve z troch ihrísk. Keď si konečne tréneri mládežníckej ligy uvedomili, kto je Ecko, začali spolupracovať. Ich mladí hráči s úžasom sledovali Samuela a ostatných chlapcov.

S náročným dňom prišli Eckovi pomáhať obidvaja asistenti. Zorganizovali prvú disciplínu, sériu samovražedných šprintov od stredovej čiary ihriska k základnej – približne pätnásť metrov. Súťažili v troch skupinách – rozohrávači, krídla a pivoti, pričom víťazi čelili dvom z troch súťaží. Všetci hráči reagovali pohotovo a rýchlo, ale nikto sa nemohol rovnať Samuelovi. Vyhral každý šprint, na ktorom sa zúčastnil.

Potom vzal asistent trénera štyroch pivotov pod kôš na ťažkú disciplínu: doskoky a blokovania. Ecko si vzal na starosť rozohrávačov a krídelníkov a pomocou dvoch kamier nakrúcal ich smeče z výskoku. Samuel, ktorý nikdy nemal trénera, strelu pokazil, a vôbec ho to nepotešilo. „Babrák,“ okomentoval jeho pokus Ecko, ale s úsmevom. Začali odznova a so základnými prvkami. „Samuel, spomeň si na strely, ktoré si kedy uštedril. Bolo ich možno aj milión, či nie?“

„Minimálne.“

„A všetky si triafal zle. Robil si jediné, jednostaj si si upevňoval nesprávne návyky. Ak chceš hrať na vyššej úrovni, začni od začiatku, a to hneď teraz.“

Znova a znova rozoberali nahrávku. Ecko získal v seniorskom ročníku Kentskej univerzity v priemere 15 bodov za zápas a vedel, ako vyzerá dokonalá strelba z výskoku. „Dve nikdy nie sú rovnaké,“ vysvetľoval Samuelovi, „ale tie skvelé majú rovnaké základné prvky. Pamätaj na tri veci: začni tesne nad hlavou, namier lakeť na kôš a primerane použi tlak ruky.“

Samuel túžil iba po tom, aby ho Ecko trénoval, a usiloval sa zbaviť svojich zlých návykov, no chcelo to čas. Ecko

ho poslal na čiaru trestného hodu a prikázal mu, aby nerobil nič iné, len desať minút hádzal s oboma nohami pevne na zemi. Pred každou strelou si mal nahlas povedať: „Namieriť lakťom na obruč.“

Drilovanie pokračovalo celé dopoludnie, no pred obedom sa chlapci už nudili. Ecko ich nakoniec rozdelil do štyroch družstiev a otvoril cvičný zápas. Opäť ich varoval, aby sa nedopúšťali hrubých faulov, a navyše im pridelil asistenta, ktorý robil rozhodcu. Usadil sa na tribúne a starostlivo študoval pohyby každého jedného hráča.

Najlepším rozohrávačom bol jednoznačne Alek Garang, známy hráč z Juby, ktorý hviezdil hádam v každom turnajovom tíme od svojich dvanástich rokov. Ktorýsi skaut posunul jeho meno niektorým americkým trénerom, a tak pravidelne dostával pozvania. Cesta do USA bola pre jeho budúcnosť kľúčová.

Všetci snívali o tom, aby si ich všimol niektorý americký tréner, ktorý potom zatiahne za nitky a nováčika „umiestni“ na rok do internátnej školy, kde ho čaká väčšia konkurencia a prísnejšia škola. Ecko poznal všetkých vysokoškolských trénerov, všetky internátne školy, všetky stredoškolské basketbalové továrne a všetky pravidlá v príručke NCAA. Poznal podvodníkov, ich agentov, školy, ktorým sa treba obľúkom vyhnúť, a sprostredkovateľov, ktorí mali byť už dávno obžalovaní. Vedel aj to, že každé dieťa v Jube, ktoré v tom čase začínalo, potrebovalo rok tréningu a zdokonaľovania sa, aby mohlo vstúpiť do drsného sveta amerického univerzitného basketbalu.

Po tom, ako sa unavení hráči osprchovali a na večeru zjedli pizzu, napchali ich do dvoch dodávok a odviezli cez Jubu do moderného nákupného centra neďaleko hlavného mes-

ta. Ecko im dal voľno a presné inštrukcie. Majú sa stretnúť v kine na prvom poschodí a pozrieť si film o ôsmej.

Chlapci zostali spolu a presúvali sa z obchodu do obchodu, hľadeli do výkladov, krútili hlavami nad cenovkami a skúšali čiapky a tenisky, ktoré si nemohli dovoliť. Samuel mal zopár mincí a chcel kúpiť suveníry pre mladšiu sestru a bratov, darčeky, ktoré vôbec nečakali.

Film sa volal *Podfukár* v hlavnej úlohe s Willom Smithom, najobľúbenejším americkým hercom v Afrike. Aj keď to Samuel nikomu nepovedal, bola to jeho prvá skúsenosť s reálnym kinom. Zážitok ho nadchol a iba posilnil jeho túžbu žiť v meste, hoci stále musel myslieť na bratov Jamesa a Chola, sestru Angelinu a na to, akí by boli hrdí, keby ho videli v tomto modernom prostredí.

Sledovať Willa Smitha, ako uháňa po uliciach v športovom aute s elegantnou ženou po boku, bolo určite zábavné. A Samuel spolu s ďalšími devätnástimi hráčmi hlboko vo svojom vnútri veril, že to nie je len sen. Klub Miami Heat aktuálne platil Niollovi 15 miliónov dolárov ročne, aby hral basketbal. Také množstvo peňazí si nedokázali ani predstaviť. Pritom Niollo je jeden z nich, chudobné dieťa z buša v Južnom Sudáne, Dinka, ktorý je teraz hviezdou v NBA a s najväčšou pravdepodobnosťou jazdí v luxusných autách a užíva si slávny život.

Keď sa vrátili späť na internát, Ecko zhromaždil hráčov v televíznej miestnosti a objednal ďalšiu pizzu. Rastúci chlapci, vysokí a chudí, ktorí každý deň spálili tisíce kalórií, nikdy neboli dosť sýti a pizzu lačno zhltili. Zaujímal ich jeho život, výchova a vzdelanie aj to, ako sa dostal k basketbalu. Prečo nehral ako profesionál? Prečo sa rozhodol stať trénerom? A keď ich teraz vidí hrať, môže povedať, že sú dosť dobrí, aby dostali vysokoškolské štipendium? Vie rozhodnúť, kto by sa mohol dostať do NBA?

Nie, nevie. Stále rastú, ich schopnosti sa vyvíjajú a potrebujú riadnu konkurenciu. Niektorí majú prirodzený talent, ale všetci aj nejaké nedostatky a chýbajú im najmä skúsenosti. Zajtra napoludnie pošle najmenej štyroch domov.

Momentálne mal neistú ďalšiu účasť Samuel. Rozohrávačom číslo jeden bol Alek Garang a druhý Samuel za ním ďaleko zaostával.

Ecko sa s nimi rozprával, počúval ich a pozorne ich sledoval. Mladí muži, ktorí zažili vojnu, chudobu a násilie, aspoň v tejto chvíli dávali prednosť rozhovoru o basketbale v Amerike, o filmoch, pizzi a pekných dievčatách. Ecko počúval a čakal, že sa niekto zmieni o aktuálnom konflikte. Týkal sa všetkých. Každý poznal niekoho, kto zomrel alebo zmizol.

V tú sobotňajšiu noc však chlapci boli v bezpečí moderného internátu v kampuse univerzity. Svoju budúcnosť videli len v basketbale.

4 HOČI SAMUEL BOL VYSOKÝ EŠTE LEN STOOSEM-desiatosem centimetrov, keď sa chcel vyspať, mal problém poskladať si nohy na lôžku. Nad ním ležal Peter Nyamal, ktorý bol o dvanásť centimetrov vyšší a spal s nohami trčiacimi vo vzduchu. V nedeľu skoro ráno Samuel vyšiel z izby bez toho, aby spôsobil najmenší šramot, a odišiel z internátu. Dlhými krokmi kráčal cez univerzitný kampus, užíval si samotu a opätovne sa zaprisahával, že tu bude študovať, samozrejme, ak to nevyjde v NBA. Sedel na lavičke, pozoroval východ slnka a pousmial sa, keď si spomenul na svoju rodinu v Lotte. Predtým ich nikdy neopustil a teraz

sa mu zdalo, že sú nesmierne ďaleko. V tomto čase James a Chol určite zbierajú vajíčka na raňajky, zatiaľ čo Angelina stojí pri kuchynskom stole so žehličkou rozpálenou na ohni a žehlí šaty a biele košele, ich najlepšie nedeľné oblečenie. Celá rodina sa poberie do miestneho kostola na svätú omšu o deviatej.

Samuel sa ďalej bezcieľne ponevierať po kampuse a narazil na študentské stredisko, jedínú budovu otvorenú v túto hodinu nedeľňajšieho rána. Za krabicu mangového džúsu zaplatil päť centov a usmial sa na pekné dievča sediace samo za stolom. Civelo do laptopu a ignorovalo ho. Po prvýkrát videl skutočný laptop, a aj sa ho dotkol, asi pred rokom. V škole mali iba jeden a v Lotte fungoval internet len chvíľu. Aj ten však spolu s pokrytím mobilnými sieťami zničili povstalci. Cesty, mosty, vysielacie aj inžinierske siete boli ich obľúbené ciele. Ničili ich tak často, až ich vláda prestala opravovať.

Jeho matka Beatrice nemala vzdelanie. Sestru Angelinu učil otec doma. Ako je potom možné, že sa niektoré mladé ženy dostali v Južnom Sudáne na vysokú školu? Táto myšlienka sa mu celkom pozdávala. V televízii sledoval niekoľko vysokoškolských zápasov a vždy ho prekvapilo množstvo študentiek, ktoré na tribúnach povzbudzovali hráčov. Ďalší dôvod, prečo hrať basketbal v Amerike.

V čítarni listoval v denníku *Juba Monitor*, jednom z dvoch v krajine, pričom v Lotte nebol dostupný ani jeden. Našiel aj výťahok druhého denníka, *The Citizen*, a prečítal si v ňom tie isté správy. Keď dopíjal džús, vošli dnu traja študenti, letmo na neho pozreli a viac mu nevenovali pozornosť. Rozprávali sa veľkomestskou angličtinou. Mali krajšie oblečenie; na košeliach ozajstné goliere. Samuel pochopil, že je čas odísť.